

grešne . . . Včasih kratka beseda več velja, kakor dolgo govorjenje; nekatere stare nauke vzemite tedaj v kratki novi obleki," piše v Danici l. 21 ter pod naslovom: „Stare resnice — novi pregovori“ po kratki razlagi podaja pregovorov naslednjo osmorico:

1. Kjer proso se mane,	2. Rač, kjer lan se tare,	3. Večkrat dviski cveti
Cistost slabo obstane.	Zdravi um se stare.	Se usušé v snožeti.
4. Spola zmes, in vino	5. Božji strah je v zgubi,	6. Sramožljivost v šumu in plesi
Je za greh edino.	Kjer se kvanta ljubi.	Rada v prodaj se obesi.
7. Skupšaine ponočne	8. Slabo znanje veže	
So zaderge močne.	Pogubljive mreže.	

L. 41 je opisan „Bonard, nov marternik v Kitaji“; l. 35 pa je ob kratkem naznanjen po njem „Sad duhovnih vaj“, ki jih je tedaj za o. Sartorijem pod o. Serapionom s svojim vikšim pastirjem Antonom Alojzijem drugikrat obhajala duhovščina v Ljubljani. Kako blagovito so poprijele tudi Podlipskega, vidi se iz pomenljivega soneta njegovega v istem listu, kateri se glasi:

Duhovne vaje.

Kadar proti sovražnik grozoviti,
Vojake svoje vkup sklicuje,
Delí orožje, serca navdušuje,
Uči, veléva, kako prav se bítí;

Sovražnik duš ne da se pomiriti,
Se vedno zoper božji ljud vojskuje,
Zdaj zmote, zdaj pohujšanja vzdiguje,
In ga želi seboj vred pogubiti:

Pospéh duhovni vojski srečin dati,
Pastir preskerbni svoje tudi zbere,
Za serčin, stanovitim boj jih vžgati.

Naj vsak očisti se, za Bóga vname.
S tem moč pekla sam v sebi pred zatere
Potem spet za ovčice boj povzame.

Spomini na Dunaj in okolico.

Pesnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega slišiš, koristi-
nega skušiš, zapíši! — Po tej poti otmeš maraš kaj
pozabljivosti, in postavljaš hkrati sam sebi stalni
spominek po prišlovici latinski: „Littera scripta
manet“, ali po našem: „Zapisana čerka ostane“.

Bila je kaka 3. popoldanska ura, ko smo zapustili zbrani tovariši med veselim šundrom in prav židane volje vas Kaltenleutgeben. Ker je ona obdana enako naši gorenjski Kropi na treh straneh s precej visokimi hribi, bilo nam je treba laziti koj zopet navkreber, in sicer v „Gaisberg“, t. j. v kozji hrib, ki ima zarad svoje stermine res tudi pravo ime. Kakih 30 — 40 sežnjeval nad vasjo stal nam je ob stezi, po kateri smo se po-

spenjali, visoki križ. Napis mu je: „Ex voto 1834“, in dalje pojasnuje, da postaviti so ga dale štiri osebe iz visokorodne rodbine pl. Esterhazy-ev, 2 gospoda in 2 gospe. Vzrok, ki je dal povod postavljanju tega spominka, ni natančneje naveden. Koj od križa naprej pričel se je prijetnozeleni bukovi gozd, ki nam je v vsem zopet djansko kazal, kar uki Marijo-Brunske gozdnarske šole velevajo svojem gojencem. Precej dolgo smo korakali v dovolj stermi klanec. Zdaj nam zadoné nasproti harmoniški glasovi nekaterih tovarišev, ki so bili ravno dospeli na verh višine. Dalječ na okrog odmeval je jek. Ko jih dotečemo, nabajali smo se na mastnih tratah gorske senožeti, po kateri se je pasla v tihi samoti dobro rejena živina. Daljni razgled odperl se nam je tako po okoličnih višinah, kakor tudi na neizmerne planote okoli Laksenburg-a, proti Ogerskem-u, na gorovje okoli dunajskega Novega mesta i. t. d. Skoraj se bi bil prestavljenega čutil v domače gorenske stermine. Ker se nam je svet kmalu jel zniževati, smo lahko tudi urno stopali, kar smo tudi toliko rajše delali, ker razun razgleda v daljavo ni bilo nič posebnega videti. Perva znamenitost, do katere smo zopet prišli, bila je obširna skalnata pečina, zvana „Predigerstuhl“, ki je ob strani našega pota navpično šterlela iz tolste planinske trate. Vsekane stopnice v taisto peljale so na planirani verh, kar nam je svedočilo, da je ta „prižnica“ pogosto od ptujcev obiskovana. Tudi mi smo hotli vživati razgled raz nje po daljnem lepovidu; zdajci pa zadoni tudi na njenem verhuncu iz gerl nazočih sobratov izverstna nemška pesem „o gozdu“ v brenčecem zboru (koru), in dalječ po višinski okolici razširjal se je njeni glas. Od tod naprej šli smo vedno zelo navzdol, naredili veliki ovinek, in kmalu bil je „Predigerstuhl“ že visoko nad nami, ter kazal nam svojo sterma pečino, enako razvalinami starega grada. Pot postajal je čezdalje lepši, svet se nam je vedno bolj odpiral, in zdajci se je nam, prišedšim okrog gorskega rebra, razgeruil čudo-lepi novi razgled. Pod nami razpoložena bila je hribovska vas „Gisshübl“, pod taisto k desni pak se je širila globoka, tesna, a jako romantična in dalječ sloveča dolina „Brühl“. Koraki naši so zastali, da bi se oko nasitilo nad nebrojnimi predmeti, ki so se nam kazali v bližni in daljni okolici. Umetna rimljanska razvalina, imenovana „Amphitheater“, šterlela nam je v prvi versti na okroglastem holmcu iz Brühl-ske doline kvišku, spričevaje nam, kaj si ljudje vse ne domislijo, katerim je Bog dal dovolj „soldov“, in katerim se, — kar je dobro pomniti — taistih tudi nič škoda ne zdi. Zidati razvaline nalašč iz namena, da bi bila kaka okolica bolj romantična, tega še nisem nikdar čul. Pa, — kaj se hoče; Nemec pravi: „das ist Gustosache“. Od omenjene razvaline peljalo je oko k desni unkraj doline do verhov gore „Aninger“, na katerih enem kipi dalječ vidjeni „Husarentempel“; temu nasproti pak v versti gričev, ki omejujejo dolino k levi, kazala se je zopet razvalina „Lichtenstein-ska“.

Še veliko več ko v bližini vidili smo v daljavi. Dobri daljnogled v roki bi se človek, ako bi imel potrební čas, tù mende nagledal, da bi imel za dolgo dost. Poleg do zdaj navedenega se ob vzhodu v Brühlsko dolino razprostira terg Mödling, naprej velikanska planota okolice Neudorf-ske in Laksenburg-ske; — vasí, gradóv, cerkvá, továrn, gozdičev, polj, travnikov i. t. d., ki se kažejo iz daljave, bi človek menda ne preštel. Ozadje temu prekrasnemu lepovidu pak dela gorovje „Leithagebirge“ in okolica „Neusiedler-skega jezera“ v Ogriji. Ker nas je čas že nekako dervil, smo hiteli po stermini doli v vas Gissühbl, ki ima nekaj precej čednih hiš. Rad bi bil pogledal mimo grede tudi v farno cerkev, ker smo tik mimo nje šli; pa ljudje po skončani popoldanski Božji službi menda ne ostajajo dolgo v nji, ker je bila že zapèrta. Okoli vasi, ki je razstavljena po gričnati planoti, videlo se je mnogo dobro gleštaníh nogradov, in kakor je po solnčnati legi kraja sòditi, zoreti mora ondukaj prav dobra kaplica. Brez postanka smo odpotovali naprej, iskaje si naj bližjega pota v dolino, katerega pa ni bilo tako lahko najti, kakor bi bil kdo mislil. Nastopili smo sicer njih več, pa vsaki je peljal le navprek na kake njive ali v nograde. Poslednjič jo vbríšemo po neki senožeti kar naravnost navzdol, prekoračili smo tudi nekaj njiv in prišli tako v ravnino in kmalu tudi na vozno cesto. Lepa poslopja, obdana z mičnimi vertovi; mnogo mlinov in tovarn; mamljive gostilnice: vse to se nam je verstilo v nepretergani skupini ob cesti, ter svedočilo nam, da se nahajamo v kraji, kjer deloma stalno biva, ali kamor vsaj pogostoma zahaja omikani svet. Po drevoredih in ob gostih senčnatih perivojih prišli smo poslednjič do odlične gostilnice „zu den drei Raben“, katere lega (v okroglastem dolinskem kotlu) in okolica je neskončno prijetna, pa tudi romantična. Pred nami smo gledali na stermi višini razvalino Mödling-sko; od nje tje naprej vili so se na okrog, visoki, gosto obrašeni gorski verhunci, katerih eden je nakitjen z že omenjenim „Husarentempel-om“. Mikalo me je sicer zelo iti gor, do taistega, odkjer imajo obiskovalci baje opazljivi razgled; ali deloma visočina, deloma pa tudi pozni čas tega ni dopustil. Toliko rajše pa bi bil okroglasto sprelepo sgrado od bližaj ogledal, da bi bil videl, kakoršno poslednje počivališče je pripravil in postavil knez Ivan Lichtenstein-ski onim hrabrim vojakom-huzarjem, ki so mu v kervavi bitki poleg Aspern-a (21. in 22. maja 1809) rešili življenje, zapadli pa s tem samí častni smerti. Mertva trupla njihova prenešena so bila lesem na zračno višino, ter v imenovanemu tempeljnu zakopana.

Ker se moj namen tedaj ni dal izpeljati, ostal sem pri tovariših, in poiskali smo si na višini gostilniškega verta mičnega prostorčka, da bi se nekoliko okrepčali in tudi spočilí po dolgi hoji. Ljudi se je povsod vse terlo, ki so se raznotero kratkočasili. Za gostilniškim vertom razgrinja-

la se je zmerno-napeta planinska trata s sprehajališči, kavarnami in pristavami, zelo enako Ljubljanskemu „rožniku“; tudi ondi nahajalo se je mnogo odličnega sveta in občinstva.

Ko je prišel čas za odhod, predlagal je eden zmed gg. docentov, da bi jo vdarili zopet čez hrib prek Lichtensteinske razvaline do „Brunn am Gebirge“, in tam vsedili se na železnico; ali čas tega ni več dopuščal, ker se je bilo solnce že nagnilo k zapadu. Napotili smo se toraj koj naravnost proti Mödling-u. Cesta pelje skoz ozko skalnato sotesko, ki je v malem to, kar je vhod iz Bleda mimo navpičnega Babjega zoba in skoz „Stenge“ v Bohinj. Ob obeh straneh se namreč vzdiguje navpično pečevje; ob desnem podnožji skalnate stene, nekoliko zvišano nad dnom doline pelje umetno napravljeno drevoredna steza, po dnu doline šumlja bistri potok, unkraj katerega se vije dobro opravljena cesta. Ob vsej poti nastavljene so tudi hiše in male „vile“, ena mičnejša mimo druge, res vresničena prijetnost sama, ki vabi ljudi izmed mestnega hrupa in šuma le-sem v tiho zatišje.

Nikakor in nikdar ne bil pričakoval in izkal v bližini dunajski tako romantične doline, kakor je le-ta, o kateri bi človek skoraj mislil, da jo je mati narava prav na čarobni način postavila lesem v bližavo cesarske metropole, da bi zabave in okrepcanja željnim Dunajčanom stala na službo. Po pravici povem, da prehitro smo bili prehodili pečinsko sotesko. Konec taiste bili smo tudi že v Mödling-u, in šli naravnost proti kolodvoru, kjer nas je po nepozabljivo-prijetnem dnevu sprejel veselo—brlizzgajoči „lukamatičk“, in cefral nazaj proti Dunaju. (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

Učitelj, terpin povsod; vzlasti pa po slovenskih deželah. — Govor gsp. Fr. Wajšelna pri učiteljskemu zboru v Kastvi dne 4. avgusta l. 1873.:

Lansko leto v prvič, letos pa v drugič zborujemo mi, duhovni in svetovni učitelji volovskega okraja, v tem tihem hribovskem mesticu v Kastvi. Zarad odličnega porazumljenja, ki nadvladal nas je v lanskem zboru, mi je očitno priznati, da je gotovo vsaki zmed nas željno pričakoval današnjega dne. Saj je le redek prigodek, da se učiteljski sobrati toliko množno kdaj v svoj polk skup snidejo. Ministerialna okrožnica 8. maja 1872, št. 40 naslanjaje se na nastop §§. 45 in 46 deržavnega zakonika šolskega od 14. maja 1869, nam po §. 2 veleva: V dotičnih okrajnih zborih se porazumevati o pedagogičnih in sploh vseh šolskih zadevah, naznanjati nezgode, ovirajoče šole in nauk, staviti predloge o njih zboljševanji, imenovati znatne pripomočke za napredek šolske mladine in učiteljev in v obnem izrazu pritoževati se o šolskih nezgodah na višja mesta.

Vše naš važni poklic učiteljski, nalaga nam narodnem učiteljem dolžnosti, da neogibno in vseskozi skerbimo za lastni in šolski vspešni napredek. Toda, kjer so pomankljivosti preočitne, kjer se za ljudsko omiko našega naroda po narodnih šolah premalo ali pak čisto nič ne stori, tam omika in djanska veda